No. 2363 Zaterdag 20 April 1929. 46ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie Otrabanda.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50; voor elken regel meer 10 cts.

Het groote gezin.

In onzen tijd wordt, in verband met het nog steeds dalende geboortecijfer in de „hoog-beschaafde" landen van het oude Europa, door landsbesturen en overheidspersonen naar allerlei middelen gezocht om den aanwas der bevolking te doen stijgen. Eén der doeltreffendste middelen is zeker wel het geven van een voldoend loon door den werkgever aan den werknemer. Op duidelijke wijze wordt zulks aangetoond door een desbetreffende publicatie van de bekende Fransche rubber- en bandenfabrieken van Michelin te Clermont Ferrand, welke wij in de jongste aflevering van „Mannenadel en Vrouweneer" mochten aantreffen. Het volge hieronder:

Nog niet zoo lang geleden hadden der van de 100 gehuwde arbeiders:

[illegible]: geen kinderen,
2[illegible]: één kind,
8: twee kinderen,
3: drie of meer kinderen.

Een onderzoek, door de firma ingesteld, leverde als antwoord op de vraag, waarom er zoo weinig kinderen geboren werden:

1e. Het is zoo duur om ze groot te brengen.

2e. De moeilijkste tijd voor den huisvader is de tijd, die verloopt vanaf de geboorte van het derde kind tot het oogenblik, waarop de oudsten beginnen te verdienen.

Daarop werd aan de arbeiders per jaar uitgekeerd:

Voor 1 kind 900 frs. toeslag; voor 2 kinderen 1800 frs. toeslag; voor 3 kinderen 3600 frs. toeslag; voor 4 kinderen 4800 frs. toeslag; voor 5 kinderen 6000 frs. toeslag, enz.

Die toeslagen worden verleend totdat het kind 16 jaar geworden is. Als de vader sterft, gaat de uitkeering voor de kinderen door, totdat ze 16 jaar oud zijn. Deze laatste verzekering is niet duur, ze kost de firma niet meer dan fr. 0,82 per jaar en per werkman.

Het middel heeft succes gehad.

De arbeiders der Michelin-fabrieken wonen te Clermont-Ferrand en omgeving; de „Michelin-gezinnen" genieten kindertoeslag, de andere gezinnen dier gemeenten niet. Het verloop der bevolking blijkt uit onderstaand staatje:

Michelin-gezinnen.

	inwoners	Aantal geboorten per 1000 inw.
Clermont-Ferrant	24570	21.20
Riom	817	30.60
Ponta du Château	592	32.10
Beaumont	512	21.50
Lempdes	346	40.46
Aubière	889	28.10
Cournon	461	52.06

Andere gezinnen

	inwoners	Aantal geboorten per 1000 inw.
Clermont-Ferrand	65192	14.86
Riom	9024	14.70
Ponta du Château	2318	12.94
Beaumont	1478	8.10
Lempdes	813	12,30
Aubière	3136	7.34
Cournon	1249	10.40

Deze cijfers spreken voor zich zelf. In den loop van het jaar 1921 zijn 431 gehuwde arbeiders aangenomen, die te zamen 232 kinderen hadden; drie jaar later hadden diezelfde 431 arbeiders 507 kinderen.

In 1916 is de Michelin-fabriek met dien kindertoeslag begonnen. Terzelfder tijd is ook Joya te Grenoble met Romanet aangevangen met de ondersteuning van groote gezinnen. In samenwerking met andere fabrikanten te Grenoble hebben zij de eerste *Compensatiekas* opgericht, en dat voorbeeld is gevolgd door duizenden patroons in Franrijk, zoodat nu 3½ millioen arbeiders kindertoeslag ontvangen. De cijfers van Michelin doen verwachten, dat een doelmatige regeling van den kindertoeslag succes zal hebben, en dat voor het stelsel der Compensatiekassen nog een belangrijke taak is weggelegd.

Met de Statendam op Proefvaart.

Het maximum aan luxe, comfort en zeewaardigheid.

Aan een verslag van het Centrum ontleenen wij het volgende:

De „Statendam," het grootste en weelderigste passagiersschip der Nederlandsche koopvaardijvloot is in de vaart gebracht, heeft Zaterdag 16 Maart, het dok, waarin er twee jaar lang aan is gewerkt, verlaten en klieft nu trotsch en sterk de oneindige vlakten der weidsche zeëen.

't Was goed twee uur Zaterdagmiddag, toen zware sleepbooten met sterke kabels aan de machtige romp werden vastgemaakt en het indrukwekkende, torenhooge schip uit het dok trokken, den nieuwen Waterweg in, zijn element tegemoet.

't Was een gewichtig moment, dat ongetwijfeld hen, die zoo lang aan de voltooiing hebben gewerkt moet gepakt hebben. We kunnen begrijpen, dat de directeuren van Wiltons werf, de ingenieurs en werklieden, die te zamen het ijzeren geraamte hebben omgetooverd tot zoo'n grandioos exempel van modern passagierschip iets van ontroering hebben gevoeld als het resultaat van een twee-jarigen arbeid is voltooid, om voor eigen land en den vreemde te bewijzen, wat de Nederlandsche industrie en de Nederlandsche scheepsbouw vermogen.

Is het dan te verwonderen, dat 'n oude werkman op de werf met tranen in de oogen bij het vertrek den omstanders zegt: „U had het karkas moeten zien toen het kwam en ziet het nu". Dat doet goed.

En boven op de brug staat als een koning kapitein van den Heuvel de onafzienbare watervlakte voor zich. Even een praatje gemaakt en hem gelukgewenscht met den eersten uitvaart van zijn schip, waarop hij het commando zal voeren; het schip dat aan zijn kunde en ervaring is toevertrouwd. Hij vertelt ons even, dat het doel van dezen eersten tocht enkel en alleen is van technischen aard. Kompassen repasseeren, anker- en keerproeven en mijlenvaren. De snelheid is berekend op 17 knoopen, maar Zondagmorgen maakten we er negentien. Strak en scherp snijdt de hooge voorsteven door het water, de zee slaande tot ziedend schuim, dat een breede witte voor trekt door het groene water, dat onbewogen ligt als een droomende vijver.

We zegden niet te veel als we in den kop schreven: het maximum van luxe comfort en zeewaardigheid. Een wonder van hedendaagsche techniek, dat op de reizen van de Rotterdamsche haven naar New-York aan de meest verwenden, het hoogste aan weelde en geriefelijkheid biedt, dat menschelijk vernuft heeft kunnen uitdenken.

Niet zoozeer het meedoen aan het slaan in snelheidsrecords, maar wel het bieden van het meeste comfort en aangenaamst verblijf was de opzet bij den bouw van den „Statendam."

Het schip, dat nu in den vaart is gebracht is feitelijk het derde schip van dien naam.

De eerste „Statendam" werd vele jaren geleden voor de Holland-Amerikalijn gebouwd. Het was een betrekkelijk klein schip van 10.000 ton, dat echter gedurende een lange reeks jaren trouwe diensten heeft bewezen. In den loop der tijden werd besloten, het te vervangen door een nieuwe, moderne mailboot. In 1914 naderde dit schip, dat denzelfden naam zou dragen, zijn voltooiing op de werf van Harland & Wolff te Belfast, toen het werd opgevorderd door een der verbonden mogendheden en onder den naam „Justitia" met groote haast in dienst gesteld als transportschip voor troepen en voorraden. Even voor het sluiten van den wapenstilstand werd het getorpedeerd en zonk 1100 K.M. uit de Iersche kust. Na den oorlog beraamde de Holland—Amerika-lijn onmiddelijk plannen voor een nieuwe „Statendam", die haar beide voorgangsters, wat inrichting aangaat, verre zou overtreffen. Weder werd de kiel van het schip gelegd op de werf van Harland & Wolff te Belfast. Toen de romp voltooid was, werd hij door twaalf groote zeesleepbooten naar de werf van Wilton te Schiedam gesleept, waar men een tweetal jaren met de verdere afwerking bezig was.

Een urenlange, maar hoogst interessante rondgang onder leiding van ingenieur Poyer heeft ons een beeld gegeven van wat techniek, intellect, kunst en energie wisten te scheppen bij den bouw van dit schip; met een inhoud van 30.000 ton, een lengte van 213 Meter., een breedte van 25, een hoogte van 21½ en een diepgang van 10 Meter; een schip, dat een bemanning heeft van 600 koppen en niet minder dan 1670 reizigers kan vervoeren.

We willen trachten onzen lezers eenig denkbeeld te geven van de inrichting van het schip. We zullen ons moeten bepalen tot het aanstippen van het voornaamste, al zouden we zoo gaarne in nadere details willen treden.

De „Statendam" is een vorstelijk paleis, met een schitterende balzaal, weelderige eet- en muziekzaal, een leeszaal, een rookkamer, een ontvangzaal, rijke trappenhuizen, hallen en promenadedekken, waaronder als noviteit een overhangend bovenste dek, buiten de lijn der lagere dekken, waardoor het een breedte heeft verkregen van 25½ Meter. Aan den toevoer van licht en lucht is alle aàndacht gewijd. De „Statendam" heeft daardoor meer ramen dan elk ander schip. Zoo heeft de groote eetzaal alleen reeds 64 ramen, terwijl de mooiste hutten elk 5 ramen hebben.

Weelde en verfijning is het eerste kenmerk van heel dit schip. De palmenzaal met een afmeting van 16 bij 26 M. is onder meer daarvan het bewijs. Deze ligt vooruit, op het sloependek over de geheele breedte van het schip. Dit verblijf heeft groote, breede ramen, die ongeveer de geheele oppervlakte van de voor- en zijwanden beslaan en een prachtig, onbelemmerd gezicht op zee geven. Deze zaal is uitgevoerd in Chineeschen stijl met overheersching van rood lakwerk. Kostbare Chineesche tapijten bedekken den vloer, terwijl gemakkelijke stoelen en sofa's tot rusten noodeu. Achter de palmenzaal komt men op het sloependek, waarvan een groot deel is vrijgehouden voor dekspelen. Afdalend naar het wandeldek, vindt men de leeszaal, een deftige zaal met keurige betimmering van notenhout. Het donkergroene tapijt en het groene trijp der fauteuils en sofa's geeft een sfeer van rust en kalmte om te genieten van de beste meesters der litteratuur in de bibliotheek aanwezig. Op het wandeldek is eveneens de groote conversatiezaal; een zaal van werkelijk indrukwekkende pracht en een der gloriepunten van de architectonische en decoratieve inrichting van de „Statendam".

De zaal is van geweldige afmetingen, met een hooge zoldering, die niet door zuilen wordt geschraagd, maar ongestut zich uitstrekt van wand tot wand en in het midden wordt overwelfd door een koepel van gekleurd glas.

Prachtige gebeeldhouwde eiken panneelen reiken van den grond tot de zoldering, terwijl de toegangsdeuren door gebeeldhouwde bogen zijn overwelfd. Drie schitterende gobelins, kunstwerken, die eigenaardige oud-Hollandsche landschappen voorstellen, voltooien 't grootsche uiterlijk der zaal.

Door de achter-vestibule met hare donker gebeitste mahoniehouten betimmering en verborgen lichten komt men in de rookkamer. Deze is in Hollandschen renaissance-stijl gehouden met rijke betimmering en daarbij passende meubelen. Een sieraard met open kolenvuur geeft het vertrek een gezellig en geriefhjk uiterlijk. In de rookkamer is de bar, evenals de daaraan sluitende veranda met al de aantrekkingskracht van een groot modern café.

Het grootste gedeelte van het wandeldek is in glas besloten.

Een aantrekkelijkheid, zelfs voor groote menschen, is de kinderkamer, geschilderd in lichte kleuren met allerlei voorstellingen, welke onmiddelijk tot het kinderhart spreken Mi-niatuur-meubelen en een ruime sorteering van speelgoed moet dit verblijf tot een zaligheid der kleintjes maken.

Of met de liften óf langs de groote en rijke statietrap komt men naar de ruime en sierlijke vestibule, bekleed met marmer en rondom uitstallingen van parfumerieën, bloemen, damesartikelen en delicatessen in coquette winkeltjes.

De ruimste zaal op de „Statendam" is de eetzaal, welke het geheele middelste gedeelte van het schip op dek „C" inneemt. Ze is geheel gehouden in Louis XVI-stijl met daarbij passende meubelen.

Overdag valt het zonlicht door de vele groote ramen onbelemmerd binnen. Des avonds zet het indirecte licht, verborgen achter zacht getint glas, de geheele zaal in teeren lichtschijn. De versieringen in deze zaal vinden haar bekroning in twee groote olieverfschilderijen, voorstellende de „Oogst" en de Schoone „Kunsten."

Ze zijn van den overleden schilder Bruckman. De plafond-schildering en de kleinere muurschilderingen zijn naar ontwerpen van Bruckman, voltooid door den schilder H. v. d. Velde. Nog tal van andere kunstenaars hebben aan de versiering van dit schip meegewerkt. We noemen den heer H. P. Mutters, die de interieurs, van de 1ste, 2de en 3de klas salons de luxe-hutten, het zwembad en de vloerbekleeding ontwierp, met uitzondering van de 1ste klasse eetzaal en rookkamer, welke werden ontworpen en uitgevoerd door de firma Allan en Co. te Rotterdam. Nog dienen vermeld namen als Piet v. d. Hem, Toon Dupuis en mejuffrouw Hoboken die de fries-beschildering in de kinderkamer verzorgde.

Het zwembassin, uitgevoerd in porceleinen betegeling in groen en goud met grillige decoratieve versiering en overdadige indirecte belichting, geeft een verfijnde weelde, welke onwillekeurig doet terugdenken aan den zwoelen tijd van het Romeinsche keizerrijk. Grenzend aan het zwembassin staan de gymnastiekzaal en het Turksche bad.

Een wonderwerk van techniek en een som om te duizelen.

Ik schreef het reeds, dat niet de bedoeling was een langen tocht te gaan maken, maar een technische proefvaart met alles, wat daarbij hoort. Zoo gebeurde het, dat we Zondagmiddag geheel onverwacht een eigenaardige sensatie ondervonden toen varende met volle kracht eensklaps werd achteruitgedraaid. Dat leek een botsing van Titanische krachten. Binnen betrekkelijk korten tijd was de strijd beslist. De vaart verminderde, even stilstand en dan, gedwongen door de machtige machines, ging het achterwaarts.

De „Statendam" gehoorzaamt aan alle wenken van zijn commandant. Meerdere genomen proeven zijn daarvoor het bewijs.

Eenvoudiger, soberder, maar niet minder ruim en modern is de inrichting der tweede klas verblijven. Deze klasse biedt hoogst aangename accomodaties. De hutten zijn ruim, met een stelsel van luchtverversching als dat der eerste klasse.

De eetzaal tweede klas beslaat evenéens de geheele breedte van het schip. Ze is betimmerd met gepolijst mahoniehout in modernen stijl. De aan bakboord gelegen conversatiezaal is wat de aankleeding aangaat mooi aanpassend aan de eetzaal: donker gepolijst mahoniehout, met versieringen van dofgoud lakwerk. De rookkamer tweede klasse is, eveneens in modernen stijl, in noten- en teakhout uitgevoerd. Het is waarlijk verrassend wat schoone interieurs hier door combinatie van houtsoorten met zeer eenvoudige versieringen zijn verkregen.

Een klasse, welke steeds meer ingang vindt is de toeristen-derde-klasse. En als men ziet, hoe gezellig, hoe kunstzinning hier alles is ingericht, hoeveel gemakken en comfort den reizigers hier wordt geboden, dan behoeft men waarlijk niet naar meer te verlangen. Bovendien de prettige huiselijkheid, de kameraadschappelijke geest, die onder deze scheepsbevolking heerscht, wars van alle vormelijkheid en gewilde deftigheid, doet deze nieuwe klasse steeds meer in trek komen bij hen, die beschikkend over meer bescheiden beurzen, zich toch een reisje naar Europa of Ameka willen veroorlooven.

Voor deze reizigers staan ook ten dienstegezellige conversatiezalen, danszaal, eetzaal, groote ruimte op het achterdek en een veranda-café.

Tenslotte nog de gewone derde klasse, voornamelijk bestemd voor emigranten. Deze zijn afzonderlijk ondergebracht, maar ook hun ontbreekt het niet aan een behoorlijke accomodatie ook zij hebben hutten met stroomend warm en koud water, een eetzaal, een Lounge, een rookkamer en een promenade dek.

Tot slot nog enkele technische bijzonderheden.

De verlichting aan boord geschiedt door ongeveer 9000 electrische lampen, waarvoor ongeveer 600 K.M. draad noodig is geweest. De ventilatie is bijzonder verzorgd door kunstmatigen luchttoevoer en is zoo ingericht, dat de passagier in zijn hut de luchttoevoer zelf kan regelen en in elke gewenschte richting leiden. Bovendien zijn de hutten voorzien van electrische kachels.

De gezondheidszorg omvat behalve dokters-spreekkamers in iedere klasse, een hospitaal met verschillende afdeelingen, een operatie-kamer en een isolatie-hospitaal.

De veiligheid van het schip wordt gewaarborgd door een dubbelen bodem onder het geheele schip en een indeeling in 12 waterdichte afdeelingen. Alleen in de bovengedeelten van de waterdichte schotten zijn waterdichte deuren aangebracht, totaal 37 stuk, vanaf de brug te controleeren en te bewegen.

Het heeft den bouwmeesters van het schip heel wat hoofdbrekens gekost om het sanitaire leidingsysteem, het ventilatie-systeem en de electrische voorziening, drie systemen, welke elk voor zich een essentieele behoefte voor de passagiersverpleging vervullen, er te plaatsen en in te richten, dat er nergens iets van te zien is en al die geleidingen aan het oog zijn onttrokken.

We meenen met deze beschrijving eenigszins een beeld te hebben gegeven van de inrichting van de „Statentendam" ons nieuwste en grootste passagiersschip, de trots van de Holland-Amerikalijn niet alleen, maar van heel ons land. Wat zoo'n schip kost? Officieel zijn ons geen cijfers genoemd, maar officieus is mij verzekerd, dat een bedrag van 20 millioen niet te hoog is geraamd.

Uit de pers

FOCH. ✠

Met den dood van maarschalk *Foch* is de grootste Fransche veldheer van dezen tijd heengegaan.

Hij is — mutatis mutandis — voor zijn land geweest, wat in de vorige eeuw *Moltke* was voor de Duitschers: de leger-aanvoerder, die na harden strijd den beslissenden slag aan de tegenpartij wist toe te brengen

Ook op hem is de naam toepasselijk, indertijd aan den *Carnot* der groote omwenteling gegeven: l'organisateur de la victoire, de man, die de overwinning wist voor te bereiden en ten slotte te behalen.

Wel is waar voerde hij daarbij niet enkel het bevel over Fransche troepen, doch had hij ook legers der andere geallieerden landen aan zijn zijden onder zijn bevel, maar dat hij als strateeg buitengewone bedoanigheden bezat, wordt door de in deze materie tot oordeelen bevoegden algemeen erkend.

Eigenaardig is nu, dat 'n man van zijn beteekenis, in het op krijgsroem en militaire gaven zoo trotsche Frankrijk een tijdlang achteraf werd gesteld en zijn carrière gevaar liep wegens zijn.... godsdienstige overtuiging.

In een blad, dat niet katholiek, maar liberal is, lezen wij daaromtrent:

Indien er na de jaren aan de hoogere krijgsschool een periode valt waar te nemen in Foch's carrière, waarin het met zijn bevordering minder vlot lijkt te gaan, dan moet, naar thans wordt aangenomen, de oorzaak daarvan worden gezocht in het feit, dat Foch zeer geloovig katholiek, zijn broeder een Jezuiet was, wat met de inzichten van de toenmalige Fransche regeering weinig stookte. Gelukkig had de voortreffelijke Clemenceau, die in 1907 minister-president werd, een breederen blik. Hij plaatste Foch — het zou niet de eerste maal zijn dat deze twee geniale menschen elkaar ontmoetten — aan het hoofd van de Ecole de Guerre, waar de inmiddels tot generaal bevorderde officier gedurende ruim vier jaar zijn vaderland onschatbare diensten bewees.

Ook Clemenceau is anti-clericaal, naar men weet.

Maar hij was toch ten minste zoo verstandig, Foch's buitengewone gaven te erkennen.

En zoo was het aan hem te danken dat de gaven door Frankrijk konden worden benut en dienstbaar gemaakt aan de verdediging en redding des lands.

In hoevele andere gevallen echter zal een bot anti-clericalisme het land hebben beroofd van krachten, waaraan het niet minder behoeft heeft en had, dan aan militaire talenten!

Ctm.

MODERN STRIJDMATERIAAL.

De geweldige uitwerking die het oorlogsmateriaal in onzen tijd verkregen heeft, werd dezer dagen op drastische wijze gedemonstreerd bij schietoefeningen der Engelsche vloot in de Middellandsche Zee.

Nabij Malta ligt een klein onbewoond eiland, en dit werd tot doelpunt gekozen voor het geschut van een nieuw Britsch linieschip, „de Nelson".

De schotsafstand — zoo zegt een bericht over deze artillerieproef — was zoo ontzaglijk. dat de „Nelson" zelf voor hen, die uit de verte naar het schieten keken, vrijwel onzichtbaar was. Alleen zag men vuurflitsen, telkens wanneer er een schot losbrandde.

Bij den eersten rechtstreekschen treffer verhief zich een stofwolk met steenen doormengd, gelijk bij een vulkanische uitbarsting. De tweede treffer veranderde het aanzien van het eiland, want hij sloopte een deel van de rotsen, dat als een lawine neerstortte. Het projectiel dat de verwoesting aanrichtte, woog ruim 1000 K.G. Men zag ook fonteinen opspuiten wanneer het oppervlak van de zee getroffen werd,

De juiste schootsafstand waarop de „Nelson" haar projectielen liet neerploffen, word geheim gehouden, maar zulk een afstand zou vóór den oorlog fabelachtig geleken hebben.

Tot zoover het bericht.

Er behoeft eigenlijk geen woord bij.

Want het doet duidelijk genoeg beseffen, hoe gruwzaam een zeestrijd of de beschieting van een havenstad zou zijn, waarbij gedelijke projectielen werden gebruikt.

Door een niet, of nauwelijks zichtbaren vijand zouden zelfs geheele landstreken in puinhoopen worden veranderd.

En dit is nog slechts één kant van de oorlogvoering, zooals die met de hedendaagsche uitvindingen zou plaats hebben.

Daar zijn verder de tot in de uiterste perfectie opgevoerde ontploffingsmiddelen, om van gifgassen en dergelijk moordmateriaal maar niet eens te spreken.

Er laat zich geen somberder en afgrijselijker perspectief denken, dan dat van een toekomstigen oorlog.

Lord Sallisbury heeft reeds meer dan dertig jaren geleden voorspeld, dat de oorlog zich-zelf onmogelijk zou maken, doordat hij te kostbaar en te gruwzaam zou worden.

Behoorde bij nog tot de levenden dan zou de Engelsche staatsman ongetwijfeld verklaren, dat die tijd thans gekomen is.

En dat oorlogvoering met de tegenwoordige strijdmiddelen een zee van ellende over de menschheid zou brengen, waarin geheele volken en landen zouden ten onder gaan.

Ctm

BERICHTEN

De Missie van Curaçao en de oplossing der Romeinsche Kwestie.

Naar aanleiding van het voor geheel de katholieke wereld zoo verheugelijk feit van de oplossing der Romeinsche Kwestie, seinde Mgr. Vuylsteke 13 April ll. aan Kardinaal Gasparri:

„Peuple Clergé Curaçao félicitent Saint Père liberté rétablie, — Vuylsteke.

waarop Mgr. 18 dezer 't volgende telegram ontving van Kardinaal Gasparri:

„Vicaire Apostolique Curaçao, Saint Père remercie bénissant de coeur".

Goede reis.

Per motorschoener „Mayflower" zullen vanmiddag de Z. E. Paters P. PAANAKKER en M. MEESTERS, resp. benoemd tot Pastoor van Lorient, St. Barths en Statius, naar de Bovenwindsche eilanden vertrekken.

Wij wenschen beide van harte een voorspoedige reis.

Collecte voor Groot Kwartier.

De werkzaamheden op Groot Kwartier zijn in vollen gang. De kerk is reeds onder dak, terwijl men ook reeds begonnen is met den bouw van pastorie en zustershuis.

Dat alles kost natuurlijk weer een schat van geld aan 't Apostolisch Vicariaat.

Om Mgr. VUYLSTEKE eenigszins tegemoet te komen, heeft Z. H. E. G. de Procureur Generaal den Pastoor van Sta Maria vergunning gegeven om gelden in te zamelen langs de huizen van Kwartier, Weis-afor, Weis-ariba, Suffisant, Rooi Canarie, Monte Carmelo, Maria May, Waterloo, Ranchoe, Norchi en Trai Sero.

De vergunning geldt voor een collecte langs de huizen alleen, door middel van een lijst, met verbod om daarbij propaganda te maken of gelden in te zamelen op den openbaren weg; en is gegeven voor elken dag vanaf 1 tot en met 14 Mei, 's morgens van 8-10 uur, en 's middags van 3-6 uur, uitgezonderd op Zon- en Algemeen erkende Christelijke feestdagen en verjaardagen van het Koninklijk Huis.

Wij hopen dat de parochianen van genoemde plaatsen zich niet onbetuigd zullen laten, en dat zij nu reeds beginnen hunne giften klaar te maken, opdat, wanneer de Pastoor hen binnenkort zal bezoeken, zij Z. E. niet met een kleingheid behoeven af te schepen.

Waar zooveel voor hun eigen welzijn en dat hunner kinderen door het Vicariaat te koste wordt gelegd, is een krachtdadige hulp noodig, opdat later de parochianen met een zekeren, gerechtmatigden trots zullen kunnen zeggen, dat zij zelf hun kerk gebouwd hebben. Als geheel het volk naar vermogen meehelpt, dan zal God zijn onmisbaren zegen zeker niet aan de nieuw te vormen parochie onthouden.

Uittocht van Suriname naar Curacao.

Volgens De West zijn in het afgeloopen jaar van Suriname naar hier vertrokken 343 mannen, 58 vrouwen en 28 kinderen; in totaal 429 personen.

In 1927 bedroeg het getal jongelieden, dat naar hier vertrokken was 325 in 1926 184 en in 1925 154 personen.

Diefstal.

Verleden week drong een dief door in de woning van sergeant W. te Pietermaai; wist echter toen hij ondekt werd, te ontkomen.

In dezelfde week heeft een dief eenig geld gestolen uit een lade, in een winkel op Scharloo. Met behulp van de politie is het echter gelukt deze dief te pakken. Het gestolen geld vond men op hem.

Zondag l.l. waarschuwde men den heer J. M. te Pietermaai, dat men zijn garage geopend en met zijn auto er vandoor was gegaan. Bij onderzoek bleek, dat men de schroeven uit den grendel waarmee de deur van de garage gesloten was, gedraaid had.

Daar 't reeds meermalen was voorgekomen, dat de heer M. 's morgens zijn auto in de garage vond anders al hij hem erin gezet had, soms vol stof en slijk, kreeg hij vermoeden op een chauffeur, die bij hem in dienst geweest was. Hij waarschuwde onmiddelijk de politie, aan wie het gelukte den autodief Zondagmiddag op Mundo Nobo te pakken.

VOETBAL-MATCH.

Zondag 21 Apr. a.s. groote voetbalwedstrijd. Het Curaçaosche elftal zal tegen he Ned. elftal op het Mundo Nobo terrein ten **4.30 ure** n.m. een voetbalwedstrijd spele voor een beker ten aanschouwe van een groot aantal publiek dat vol verwachting na deze wedstrijd heeft uitgezien. De uitslag zal moeilijk te raden zijn daar beide el tallen momenteel zeer sterk zijn opgesteld. Alleen het Cur. elftal zal een invalle moeten tellen daar onze welbekende Back, Rodolfo (the headman) ongesteld is en ze doende zijn plaats niet kan bezetten. De elftallen zijn als volgt samengesteld:

Ned. elftal.

Teunisse

Kuiper *Muilmijk*

de Wolff *Corthals* *Dijkshof*

Vermeulen *Opschoor* *Heiderich* *G. de Graaf* *Breunin*

Reserves: Vermeulen, v. der Tak, de Rest.

Schoop *Michael* *Meerens* *De Castro* *Jourdai*

De Windt *Sentiago* *Leers*

Sibilon *Provence*

Lampe

Reserves: De Windt, Laurens, Leers, La Cruz.

Men kan dus op a.s. Zondag gerust naar Mundo Nobo een wandeling maken tegen half vijf want het is de moeite waard deze wedstrijd te aanschouwen.

Suriname-film voor het A. N. V.

Woensdagavond l.l. gaf het Algemeen Nederlandsch Verbond, afd. Ned. Antillen, de Surinamefilm voor haar leden en genoodigden, in de Cine Rialto.

De W. E. Heer E. FREY, voorganger van de Moravische Broedergemeente te Suriname, had deze film ter beschikking van het Bestuur van het A. N. V. gesteld en zou de rolprent, zoowel als eenige lichtbeelden, toelichten, waarvoor de heer G. F. FERGUSON, Voorzitter van het Verbond, hem bij den aanvang der voorstelling dank bracht. Door een onvoorziene omstandigheid moesten echter deze toelichting, zoowel als de lichtbeelden achterwege blijven. De opkomst was vrij goed.

Na het vertrek der zendelingen uit het Moederland te hebben aanschouwd, zagen wij ons opeens verplaatst in het aan tropischen plantengroei zoo rijke Suriname, welks oppervlakte 5 maal die van Nederland beslaat.

Na een overzicht over de stad met haar typische bevolking en enkele fraaie gebouwen, zooals het Paleis van den Gouverneur en het Militair Hospitaal, werd ons een beeld gegeven, hoewel zeer onvolledig, van den rijkdom van het land. Wij zagen de reuzenboomen van de oerwouden worden neergeveld en vervoerd, — een blik werd ons gegeven op de koffie-, cacao- en suikerriet-cultuur, op de bereiding van het palmstroo voor de Panama-hoeden, en op den veeteelt. Wij maakten een reis per trein naar de oerwouden en per tentboot naar de kampen der Boschnegers, over de prachtige en machtige stroomen van Suriname, met haar zoo gevaarlijke stroomversnellingen. Jammer, dat de film zoo verouderd was, zoodat hij niet alleen telkens brak, waardoor een groot deel van het genot verloren ging, maar wij ook geen kennis maakten met de meer moderne cultures en industrieën, zooals de bauxiet winning, de rubber-cultuur etc.

En van hetgeen Nederland op cultureel gebied in Suriname heeft tot stand gebracht, kregen we heelemaal niets te zien, zoodat wij de film, om het zwak verouderd en onvolledig beeld, dat zij ons van Suriname en van Nederlands kolonizeerenden arbeid in Suriname te aanschouwen gaf, feitelijk als een mislukking beschouwen, en deze het verlangen naar een volledige rolprent over dit schoone en rijke gedeelte van Groot Nederland deed ontstaan.

Wij zijn echter het Bestuur van het A. N. V. dankbaar voor de gelegenheid om al was 't dan maar heel oppervlakkig, kennis te maken met onze zusterkolonie.

Havenwerken.

Woensdag l.l. arriveerde alhier de Nederlandsche sleepboot „Indus", van de Internationale sleepdienst L. Smit & Co. met een klein sleepbootje en een grooten lichter waarop weer kleinere lichters op sleeptouw, alles bestemd voor de uitvoering der havenwerken alhier. Volgens B. C. heeft deze sleepboot de reis van Hamburg direct naar hier gemaakt in 48 dagen, en zal hij binnenkort naar de Bahama-eilanden vertrekken om een groote baggermachine van buitengewone capaciteit te halen.

Deze baggermachine wordt overgenomen van het Amerikaansch gouvernement en kost ruim f. 200.000. Al dit materiaal komt voor rekening van de N. V. Bouwmaatschappij, Dijkerhoff & Widmann, welke geassocieerd is met de Algem. Baggermaatschappij „Albatan". welke hier de verschillende havenwerken zal uitvoeren. De heer G. Fabricius alhier is de vertegenwoordiger van genoemde maatschappij.

Naar verluidt, zal deze zelfde maatschappij waarschijnlijk ook belast worden met den bouw van den nieuwen steiger op Aruba.

Oorspronkelijk bestond het plan dat het gouvernement deze werken zelf in uitvoering zou nemen. Wegens de hooge onkosten voor materiaal, hetwelk later wellicht niet meer gebruikt zou kunnen worden, en tevens met het oog op een vluggere afwerki heeft men er de voorkeur aangegev de werken aan te besteden. Spoe zal er nu full speed begonnen wo den.

Electrisch licht.

Deze week is men begonnen Pi termaai aan te sluiten aan het nieuw net. Naar wij vernemen zal Maanda a.s. de nieuwe electrische centra plechtig geopend worden.

Begrafenispermitten.

Een paar weken geleden schre *La Union* over den last en de moei die vooral de bewoners van de buite districten dikwijls ondervinden, b sterfgevallen.

Het blad stelde naar aanleiding daa van de redelijke vraag: waarom d menschen zulk een last veroorzake terwijl het toch zoo goed heel ande kan?

Wat toch is het geval?

Wanneer er op een afgelegen bu tenpost, — om maar eens iets te noeme Lagoen, Cero Fortuna, Kleine Berg Fuik, — iemand sterft, dan heeft m eerst den dokter te waarschuwe om den dood te komen constateere Hetgeen heel redelijk is, en waarteg niemand iets kan hebben.

Doch daarmee is de zaak niet a geloopen.

Nadat de dokter den dood geconst teerd heeft en een bewijs daarvan he afgegeven, heeft men nog een perm noodig om het lijk te begraven.

Hetgeen ook redelijk is, daar h gouvernement toch dient te weten e te registreeren wie er gestorven is.

Doch wat o. i. minder redelijk i en voor de bewoners van verafgel gen uithoeken van het eiland een o zettende last, is dat men deze vergu ning om te begraven moet gaan h len bij den districtmeester hetzij 't 3de district op Dokterstuin, hetz van 't 2de op Rust.

Hiermee nu is voor die verafgele gen plaatsen niet zelden een halv dag gemoeld, voornamelijk voor d plaatsen waar geen truckverbindin bestaat. Dan kan 't nog dikwijls g beuren, dat wanneer men die ure lange reis gemaakt heeft, men den di trictmeester niet thuis treft. Hetgee weer een verlies van eenigen tijd b teekent; zooals ook naar wij vern men, niet zelden gebeurt wanneer b. iemand Zaterdagnacht sterft, en d districtmeester weigert de gevraag vergunning te geven, omdat het Zon dag is.

Zoo kan 't meermalen gebeuren d men met begraven tot den volgende dag wachten moet. Want stel h gunstigste geval, dat men de vergun ning direct krijgt, dan heeft men no die urenlange reis terug te maken alvorens men tot de begrafenis ka overgaan.

Daarom vragen wij met „La Union" kan men den dokter, die toch de dood moet komen constateeren, ni de macht geven om hetzij uit eige naam, hetzij namens den districtmees ter, deze vergunning om te begrave te geven? De doctoren zullen er, d weten wij wel zeker, geen bezwaa tegen maken: en voor de mensche zou het een groot gemak zijn Om 't den districtmeester gemakke lijk te maken, zou dan de dokter h geboortebewijs van den overleden met het certificaat van diens doo ter-politie wacht kunnen deponeere terwijl de districtmeester bij zij wekelijksch bezoek aan deze politie post alles noteeren kan. Gemeld geboo tewijs kunnen de menschen da aldaar een paar dagen later kome terughalen.

Wil men deze macht echter lieve niet aan de doctoren geven, dan zo men ze kunnen geven aan de politi ter plaatse zelf. Daarmee waren d menschen van de ver afgelegen poste reeds veel geholpen, daar over 't alge meen de afstand naar de politiepos veel minder groot is dan naar de woning van den districtmeester.

Naar wij vernemen, bestaat er va den kant der heeren districtmeester niet het minste bezwaar om de men schen hierin zooveel mogelijk te ge moet te komen; doch wachten zi slechts op orde van hun chef.

Daarom vragen wij dien chef, te gerieve van het volk, in de bestaande regeling de gewenschte, voorgestelde verandering te brengen, om zoo die menschen die groote moeite en last die voor velen noodzakelijk aan die regeling verbonden is, te besparen.

Uit 't Buitenland.

ER is AAN TE VERDIENEN.

Petroleum en godsdienst.
Tegenstellingen?
Ja, als je blieft.

De Vereenigde Staten hebben dit op duidelijke wijze bewezen.

President Calles en de zijnen hebben de katholieken jarenlang op barbaarsche wijze vervolgd.

De Amerikanen konden daarvan niet onkundig zijn.

De Mexicaansche bisschoppen hebben de wereld ingelicht, de Paus heeft zijn gezaghebbend woord gesproken, het Amerikaansche episcopaat heeft zijn stem verheven.

Men wist er dus te New-York en te Washington alles van.

Een aanslag op de vrijheid in een naburig land moest onduldbaar zijn voor een volk, dat zijn liefde voor de vrijheid zoo ostentatief ten toon spreidt in het reusachtige Liberty-beeld in de New-Yorksche haven.

De Vereenigde Staten hadden Mexico niet den oorlog hoeven te verklaren, geen ultimatum behooren te zenden: een stevig woord van den Amerikaanschen gezant te Mexico zou reeds indruk genoeg gemaakt hebben.

Het is achterwege gebleven, ondanks den aandrang van het Amerikaansche episcopaat.

Thans is een ander tafereel aan de orde.

Mexicaansche generaals hebben een revolutionnaire beweging ontketend tegen de regeering, en een oogenblik leek het of ze kans van slagen had.

De nieuwe president der Unie, de heer Hoover, is den nieuwen president van Mexico, den heer Gil, te hulp gekomen.

Amerika levert aan Mexico oorlogsmateriaal, in het bijzonder vliegtuigen met machinegeweren en bommen uitgerust, en het vliegstation der Amerikaansche marine leidt de Mexicanen op, die als bestuurders der toestellen aan de operaties tegen de opstandelingen zullen deelnemen.

Da[illegible]revolutionnairen niet [illegible] geen vlieg[illegible]aankoopen, nu president Hoover een uitvoerverbod voor handelsvliegtuigen naar Mexico heeft uitgevaardigd.

Met de gewaardeerde Amerikaansche hulp zal de Mexicaansche regeering in haar strijd tegen de opstandelingen zegevieren.

Zij zal daarvoor erkentelijkheid hebben te toonen.

De N. R. Ct. formuleert het kort en bondig, met de haar eigen zakelijkheid: „voor wat hoort wat, en de positie van de Amerikaansche petroleummagnaten in Mexico zal na het revolutionnaire intermezzo ongetwijfeld nog versterkt blijken te zijn."

Niet waar, ter wille van de Amerikaansche petroleummagnaten kiest de regeering der Unie partij in den binnenlandschen strijd in Mexico; het brengt zijn rente in goud op.

Ter wille van de verdrukte katholieken in Mexico kwam de regeering der Vereenigde Staten, hoeveel aandrang ook op haar mocht worden uitgeoefend, niet tusschenbeide, niet met legervliegtuigen en machinegeweren, zelfs niet eens met een woord van protest: er was niet aan te verdienen.

We leven in een zonderlinge wereld. Voor ideëele goederen van nog zoo groote waarde: vrijheid van geweten en vrijheid van overtuiging, steekt men geen vinger ter bescherming uit: men ziet verdrukking, moord en doodslag rustig aan.

Maar nauwelijks komt er een oliebelang in het spel, of men ontsteekt in geestdrift en geraakt in vuur en actie: de vliegtuigfabriek van Long Island werkt dag en nacht aan de uitvoering der Mexicaansche bestellingen.

Voor de regeeringen, die immers het gezag vertegenwoordigen, moet men vol eerbied zijn.

Ja, mits ze dien eerbied waard zijn.

Hsgn.

RUSLAND.

Beelden uit het werkelijke Rusland.

Mgr. d'Herbigny S. J. die bijzonder goed van Russische kerkelijke toestanden op de hoogte is, deelde in de Pélezin eenige bijzonderheden over de wreedheden eener Russische gevangenschap mede.

In Europa kan men zich geen voorstelling maken van de geweldmaatregelen, waaraan de christene bevolking is blootgesteld. Ondanks de wintersche koude liet men de priesters in de gevangenissen in totaal onvoldoende kleeding verhongeren en bevriezen. De kleedingstukken, die door de nabestaanden of weldoeners gebracht worden, niet onder de armsten verdeeld. Een deel der priesters, die tengevolge van de vochtige gevangeniscellen veel van rheumatisme te lijden hebben, worden als opzichters bij de houtstapelplaatsen gesteld. Er zijn gevangenissen waarin meer dan 70 priesters in een kleine, donkere ruimte opeengedrongen worden. Slechts eenmaal daags wordt voor 20 minuten een klein venster geopend om frissche lucht in de ruimte toe te laten. Vele priesters worden van de eene gevangenis naar de andere gesleept, terwijl zij te vergeefs op een rechtszitting wachten.

Een van de ongelukkige priesters schreef aan bisschop d'Herbigny:

Reeds meer dan een maand moet ik hier op den harden bodem slapen, een bed is er niet meer. Vroeger was ik hier met een anderen priester. Lang hebben wij ons met één bed geholpen. 's Avonds om 7 uur legde ik mij ter ruste tot middernacht, dan benutte mijn confrater het bed en rustte tot 6 uur 's morgens.

De laatste 6 uren moest ik een omgekeerde mand voor lief nemen om op te rusten. Later kwam ik hier naar Siberië. Op het transport had ik een paar schoenen, een deken en wat ondergoed kunnen behouden.

Reeds in de 17e eeuw schreef reeds de monnik Damashenos uit Moskou over het klooster op de Solowjesk-eilanden (in de Witte Zee.) „Het is hier een land, dat aan alle verschrikking der onderwereld herinnert. De winternachten zijn lang, ijskoud en bijna zonder eind. De korte zomer biedt niet voldoende gelegenheid om te herstellen en daarenboven worden de menschen dan gekweld door vliegen en wespen.

De Solowjesk-eilanden worden door tallooze meeuwen bewoond, die dag en nacht de lucht met een onuitstaanbaar gekrijsch vervullen, zoodat de menschen in 't geheel geen rust kunnen nemen."

Nu dienen deze eilanden als sovjetstrafkoloniën. Onder de 11000 gevangenen, die op deze eilanden der verschrikking zuchten onder de ontberingen, zijn talrijke misdadigers, nu echter bevinden zich daar ook 12 bisschoppen, talrijke priesters der Russisch-schismatieke kerk met hun metropoliet, verder 18 Roomsch-Katholieke priesters en honderden katholieke leeken.

Onder de gevangenen zijn ook talrijke katholieke kloosterzusters.

De gevangenbewaarders scheppen er een bijzonder genoegen in, deze zusters met voorliefde in de mannenbarakken te laten werken, waar dan de mannelijke gevangenen de arme zusters lastig vallen.

In het laatste jaar zijn in deze strafkolonie niet minder dan 3214 gevangenen gestorven.

Bijblad van de Amigoe di Curaçao

Uit het leven van Sir Henri Deterding.

De vlucht van de Koninklijke.

Zooals we verleden week reeds meedeelden heeft aan de Technische Hoogeschool te Delft de promotie honoris causa plaats gehad van Sir Henri Deterding. Aan de bij die gegenheid door Prof. Volmer gehouden rede, ontleenen we nog het volgende, waaruit de beteekenis van den nieuwen doctor duidelijk naar voren komt en tevens een beeld wordt gegeven van de vlucht van de „Koninklijke."

De heer Deterding werd 19 April 1866 te Amsterdam geboren, waar zijn vader woonde, een koopvaardijkapitein, een van hen, die zich naast God schipper op hun schip voelden.

Tot zijn 20e jaar bleef hij in de hoofdstad, waar hij de lagere school en de 3-jarige H. B. S. doorliep, om daarna in dienst te treden bij de Twentsche Bank, waar hij in de effectenafdeeling zijn eerste ervaring van het bankwezen opdeed.

In 1886 deed hij mede aan het examen bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij, Van de 200 sollicitanten, die zich meldden, slaagden er 10 en daarvan was de jonge Deterding No. 1.

Zes weken na zijn examen zat hij op de boot naar Indië, waar hij bij het agentschap der N. H. M. te Medan werd geplaatst. Hier klom hij op tot plaatsvervangend agent in 1889 en in 1891 werd hij — op ongewoon jeugdigen leeftijd — als agent der Maatschappij overgeplaatst naar Penang. In 1896 trad hij met den titel van inspecteur in dienst van de Koninklijke Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlandsch-Indië.

In 1900 stierf de heer J. B. August Kessler, de geniale grondvester van de organisatie der „Koninklijke" summed up — naar de woorden van I. F. Marcosson, in the one word „absorption."

Tot zijn opvolger werd Deterding aangewezen. Den 17en December 1902 volgde hierop zijne benoeming tot Directeur-generaal dier Maatschappij, welke functie hij tot den dag van heden vervult.

Hoe? Hierop geven het nuchtere getal en de feiten zelf een antwoord dat niet mis verstaan kan worden. De groei der onderneming blijkt uit het volgende overzicht:

Ulte Dec.	Kapitaal	Uitgekeerd dividend	Productie in tonnen
1894	1.700.000	136.000	42.382
1899	6.500.000	337.500	102.202
1904	10.100.000	3.440.000	466.471
1909	41.880.000	11.366.[illegible]	1.224.389
1914	86.645.400	29.[illegible]	4.560.679
1919	243.818.000	92.560.600	6.593.782
1924	432.451.000	85.806.930	14.264.356
1928	442.103.000	100.247.220	16.9[illegible]

en dit kapitaal heeft een beurswaarde van ongeveer 1¾ milliard.

Een keten van olie-bunker-stations der groep omsluit de wereldzeeën, waarop 'n vloot met een tonnenmaat die de 1½ millioen overschrijdt, de productie der „Koninklijk-Shell" groep vervoert. Bezat de Koninklijke voor de verwerking der gewonnen productie in 1903 nog slechts 3 fabrieken, in 1928 was dit aantal 63, n.l. 32 petroleumfabrieken, 11 smeeroliefabrieken, 5 paraffinefabrieken, 3 edeleanufabrieken, 3 kaarsenfabrieken, 7 asphaltfabrieken en 3 consistentvetfabrieken, verspreid over de geheele wereld.

Deterding trad in dienst bij de „Koninklijke" toen de strijd met de Standard Oil Cy, die zich ook in het Verre Oosten door het overvoeren van de markt een monopolie wilde scheppen, teneinde liep.

Deterding wist door eigen aanschouwing, hoe groot het gevaar voor de zelfstandigheid der „Koninklijke" in die jaren was geweest, en hij ging, Directeur geworden, dan ook vastberaden voort op den door Kessler ontworpen weg van overeenkomsten met andere belanghebbenden. Dit leidde in 1902—03 tot een aansluiting der Nederlandsch-Indische Olie-producenten en de oprichters der „Asiatic", waardoor de samenwerking tusschen Koninklijke, Shell en via de Société Commerciale et Minière de Rothschildgroep, vasten vorm verkreeg. In die concentratie waren, Deterding, Marcus Samuel en Frederick Lane „the big three", drie mannen elkander waardig. De Koninklijke Shell-groep, met als dochtermaatschappijen, De Bataafsche, voor de winning en de verwerking. — the „Anglo"-Saxon, voor het transport, en „The Asiatic" — voor den verkoop, was geboren.

Van grooter beteekenis was, dat de oogen werden geopend voor het gevaar, dat erin gelegen is, als een petroleumonderneming steunt op een beperkte vindplaats. Onder leiding van Deterding heeft de groep zich vanaf 1905 beijverd vasten voet te krijgen in bijna alle olieproduceerende landen, niet alleen in Nederlandsch-Indië, maar ook in Roemenië, in Rusland (tot 1917), in Egypte, in de Vereenigde Staten, in Mexico, Trinidad, Venezuela en Argentinië.

Groote materieele belangen zijn het, die ons land had en nog heeft bij het feit, dat de leiding van deze grootsche organisatie in Nederlandsche handen is gebleven.

Scheepswerven, machinefabrieken en constructiewerkplaatsen krijgen nu belangrijke opdrachten, die anders in het buitenland zouden zijn geplaatst. Curaçao leeft weer, Willemstad is, wat de tonnenmaat betreft, de tweede Nederlandsche haven.

De noodzakelijkheid de nieuwste winnings- en verwerkingsmethoden toe te passen verlangt een uitgebreiden, technisch-wetenschappelijken staf. Hollandsche mijningenieurs en geologen vinden een veld van werkzaamheid over den geheelen aardbol. Honderden leerlingen dezer school vonden loonenden arbeid, die ook geestelijke bevrediging bracht, in deze onderneming.

Door dat alles herleefde in ons land de belangstelling in en de waardeering van den technischen arbeid. Deze wekt weer in stijgende mate jonge geesten aan, prikkelt tot onderzoeken, tot verklaren, tot doen en stelt steeds hooger eischen aan de opleiding. De gevolgen bewijzen, dat ons volk, evenmin als in de gouden eeuw alleen is een volk van zeelieden en handelaren, maar bekwaam is den roem te bevestigen van de Nederlandsche waterbouwkundigen, scheepsbouwers en molenmakers uit vroegere tijden.

Op den arbeid van den heer Deterding heeft zegen gerust; maar men mag daarbij ook erkennen, dat zijn buitengewone gaven den weg tot slagen hebben gebaand....

Wij kunnen alleen in den weg van vreedzamen wedijver onze nationale beteekenis behouden.... In die richting te hebben gewerkt en daardoor de beteekenis van Nederland in den [illegible] mate, als met geen ander Nederlander van onze generatie 't geval is geweest, is een eere, die u, Deterding, nooit ontroofd kan worden. Aldus de heer Colijn bij het zilveren jubilé van den nieuwen doctor.

„Jossey".

Zondag is van hier vertrokken het Deensche stoomschip „Jossey", dat te Maracaibo brand aan boord gehad heeft. Het schip kon zijn schroef enz. echter nog gebruiken, daar het achterschip niet door den brand geleden had.

De sleepboot die dit schip op zijn reis naar Europa assisteeren zal is de „Javazee", onder kapt. Vogelaar, een van de booten die onlangs voor de Engelsche regeering het groote dok van Engeland naar Singapore gesleept hebben, en behoort aan de Internationale sleepdienst van L. Smit & Co.

De „Javazee" had een sleep volbracht naar Brazilië, en is van daar naar Maracaibo gegaan om de „Jossey" te halen. Deze sleep naar Europa kost ongeveer $ 2000 pound.

Ook de „Indus" heeft onder kapt. Hoogvliet aan de groote dok-sleep naar Singapore deelgenomen.

Petroleum in Suriname

Hieromtrent vonden wij in de deze week ontvangen kranten het volgende:

14 Maart schreef „De Surinamer."

De Heer Koker kwam per s.s. Nickerie in de kolonie terug en gaat Donderdag naar Nickerie met den Heer K. Vingerhoets.

De Heer Vingerhoets is secretaris van de Vingerhoets Geophysical Exploration Incorporated te New-York waarvan zijn broeder President is. Deze is uitvinder van een methode naar mineralen. Door de uitstraling die de verschillende metalen hebben kan men met een vernuftig uitgedacht apparaat bepalen, welke mineralen aanwezig zijn. Zelfs de diepte op welke het mineraal gevonden wordt kan men berekenen, alsmede of het in groote hoeveelheid zal gevonden worden.

De Heer Vingerhoets bezocht verschillende landen in verband met petroleum o. a. Roemenië, Portugeesche bezittingen, terwijl na zijn terugkeer in België Rusland op het program staat.

[illegible] heeft zijn broeder o. a. in [illegible] en in Frankrijk afdoende bewijzen geleverd van de deugdelijkheid der methode.

De heer Vingerhoets is omtrent het vinden van aardolie in Suriname optimistisch gestemd.

Later schreef het zelfde blad:

Luidens telegrafische berichten uit Nickerie zijn de eerste onderzoeking betreffende de aanwezigheid van petroleum in den bodem, gunstig uitgevallen.

Gelijk bekend is de heer Koker er heen gegaan, vergezeld van den heer Vingerhoets, die er een onderzoek zou instellen volgens de geo-physische methode.

Thans hebben De Nieuwe Stem en de West berichten ontvangen, dat de uitslag daarvan gunstig is.

Als er nu kapitaal beschikbaar komt voor boringen, kan er over eenige maanden geboord worden.

En eindelijk 31 Maart:

Donderdagmiddig vertrok de heer Koker wederom naar Nickerie. Terwijl de boot op het punt van vertrek stond, ontving hij uit Nickerie telegram luidend:

„Olie Gefeliciteerd Vingerhoets."

Er schijnen dus wederom vondsten gedaan te zijn.

Vliegtocht West Indië.

„De Surinamer" van 28 Maart j. l. schrijft:

Volgens den laatste berichten gaat de vliegtocht toch nog door. Als kapitein-vlieger zal de Indië - vlieger van Weerden Poelman het bevel voeren. Luitenant van Onlangs gaat mede als eerste luitenant-vlieger. Verder gaan mee luitenant Sissingh en sergeant-majoor Fromberg, werktuigkundige.

De tocht wordt in het najaar ondernomen.

In Suriname is men reeds klaar met het vliegterrein, want in hetzelfde nummer van „De Surinamer" lezen wij:

Donderdagmorgen heeft er op het vliegterrein aan de Verlengde Steenbakkersgracht een kleine plechtigheid plaats gehad, opgeluisterd door de militaire kapel.

Z Exc. de Gouverneur, die er aanwezig was met eenige autoriteiten, dankte daarbij boer van Ravensway voor de kostelooze beschikbaarstelling van het terrein, dat dat door de militairen in orde is gebracht.

De heer Prey, voorzitter van het vlieg-comité, dankte den troep en allen, die hebben medegewerkt aan de inrichting ervan.

Na afloop keerden de militairen met de muziek voorop naar de stad terug.

Als dat zoo is, dan wordt 't voor 't hier gevormd vlieg-comité tijd om er ook eens aan te gaan denken het voor de landing uitgekozen terrein in orde te brengen. Wij beschikken hier wel niet over een kops militairen, dat zich met dezen arbeid zou kunnen belasten. Maar zou men de gevangenen, onder de bewaking en leiding van een paar politie militairen niet aan het werk kunnen zetten?

Schulden van Ambtenaren.

De Gouverneur van Suriname heeft d.d. 15 Maart het volgend rondschrijven gericht tot de hoofden der verschillende departementen.

Te mijner kennis is gekomen dat herhaaldelijk landsdienaren zich niet ontzien om hunne schulden, doorgaans van huishoudelijken aard, niet te voldoen of om de betaling daarvan onredelijk en noodeloos sleepende te houden, zeer tot nadeel van de betrokken schuldeischers (leveranciers), maar ook van den goeden naam van het ambtenarencorps zelve.

Met het oog hierop roep ik, voor wat betreft het onder U HoogEdelGestrenge ressorteerend personeel Uwe medewerking in om voor zooveel zulks in Uw vermogen ligt den op dit gebied bestaanden wantoestand te doen verdwijnen, aan Uw prudentie overlatende om, wanneer U dergelijke klachten bereiken, in de daarvoor in aanmerking komende gevallen die maatregelen te treffen, welke de schuldigen tot het nakomen van hunne verplichtingen kunnen brengen.

Ik teeken hierbij wijders aan, dat het in mijn voornemen ligt, wanneer de betrokkenen, trots de door U getroffen maatregelen, zich aan het gewraakte euvel blijven schuldig maken, om bij beoordeeling van eene eventueele vaste aanstelling of bevordering of zelfs van een ontslag, daarmede rekening te houden, aangezien een dergelijke houding wijst op de aanwezigheid van eigenschappen, die ook voor 's Landsdienst als minder wenschelijk beschouwd moeten worden, Ik heb er geen bezwaar tegen dat in bijzondere gevallen als uiterste maatregel, de schuldeischer (leverancier) in de gelegenheid zou worden gesteld, met instemming van de betrokkenen de schuld te laten afhouden of geleidelijk te doen inkorten bij de maandelijksche uitbetaling der bezoldiging.

In verband met een en ander zal ik het op prijs stellen, ten aanzien van hen, omtrent wie klachten ter zake inkomen, van U HoogEdelGestrenge in de maand Januari 1930 eene opgave te ontvangen met een korte vermelding van het betrekkelijke verloop.

* * *

Van belanghebbende zijde (schuldeischers) werd ons opgemerkt; „Dat is een stap in de goede richting. Nu blijven er echter nog . . . . de gepensioneerden. Zou er ten aanzien van hen niets te doen zijn?"

„De Surinamer."

Wij weten niet, of de toestand hier zoo erg is, als zich die uit bovenstaand rondschrijven openbaart voor onze zusterkolonie. Wel weten wij, dat er, vooral in de laatste jaren, ook hier verschillende ambtenaren zijn, die onder de schuld zitten, en die maar liefst zoo lang mogelijk uitstellen met te betalen.

Men gooit natuurlijk de schuld op het reeds peperdure en nog steeds duurder wordend leven hier, en de salarieering, die daarmee geen gelijken tred gehouden heeft.

Hiervoor moge in verschillende gevallen een grond van waarheid bestaan; het leven is schrikbarend duur. Maar wanneer men de tering een beetje meer naar de nering wist te zetten, en men maar niet meende zich allerlei comforts en pretjes te mogen veroorloven, — zonder er op te letten, of de bruine 't trekken kan of niet-dan zouden de vele klachten over slechte betalers ook hier wel wat verminderen.

In elk geval, als eenmaal een goede en redelijke salarisregeling is tot stand gekomen, waarbij zooveel mogelijk aan de geuite grieven is tegemoet gekomen, kàn 't o.i. ook hier wel eens zijn nut hebben om aan bovengenoemd vraagstuk de aandacht te wijden, vooral met het oog op het prestige van het ambtenarencorps dat boven alle verdenking moet verheven staan.

****

Den 20n. April a. s. hopen onze geliefde ouders de heer

L. F. S. V/D DIJS—DE GORTER

hun zilveren bruiloft te herdenken.

Hun dankbare kinderen:

Anna Maria v/d Dijs
Abelardo G. v/d Dijs
Petra F. v/d Dijs
Maria M. v/d Dijs.

Receptie: 8 p. m.
Kralendijk (Bonaire). 3—3

****

Feest op de Philips-fabriek.

Den 15den April l.l. was het een buitengewoon feest op de Philips-fabriek te Eindhoven.

Dien dag werd 's middags om 12 uur de 20.000ste arbeider aangenomen. In één jaar tijds is het aantal arbeiders van 10.000 tot 20.000 gestegen. De Minister van Landbouw Handel en Nijverheid was vertegenwoordigd op dit feest.

Ingetrokken Rijbewijzen.

Johannes Cijntje op 15 April 1929 voor zes maanden.

Lorenzo Martis op 17 April 1929 voor zes maanden.

Eduardo Virgilio op 17 April 1929 voor zes maanden.

Programma.

v/d. Philips Kortegolfzender PHOHI te Huizen Holland op een golflengte van 16.88 Meter:

Op Woensdag 24 April, Donderdag 25 April, en Vrijdag 26 April van 7.23 tot 11.23 v.m.

Philipszender PCJ. op Vrijdag den 26n April op een golflengte van 31.4 meter van 7.23 tot 8.23 v.m. Speciaal voor WEST INDIE.

****

ST. CAECILIA.

PROGRAMMA

der uitvoering op Zondag 21 April a. s. des avonds om 7½ uur in de kiosk op het BRIONPLEIN.

1. In Treue fest! Marsch, C. Tejke
2. Banditenstreiche Ouverture, Suppé
3. Hydropathen Walzer, J. Gung'l
4. George Marsch, S. H. Maduro
5. Fantaisie Varieé pour Saxophon, J. Christophe
6. Fantaisie sur Carmen, G. Bizet
7. Tu imagen, Danza. Campos
8. Rumania Marsch, D. Granado.

****

Officiëele berichten.

Van den vorige week.

In de Commissie belast met de voorbereiding en de leiding van het volkfeest op den a. s. verjaardag van H. M. de Koningin zijn benoemd de Heeren J. H. P. Schrils, A. R. Beaujon, H. A. Hessling, A. H. M. van Weel en J. R. de Wit.

De Heer en Mevrouw

JOHAN W. C. PIETERSZ-BOOM

hebben de eer U hierbij mede te deelen, dat de voltrekking van het huwelijk van hunne dochter

Ana Maria

met den Heer

J. F. Knevel Jr.

zal plaats hebben op Woensdag, 24 April 1929.

De Heer en Mevrouw

Johannes F. Knevel van der Weele

hebben de eer U hierbij mede te deelen, dat de voltrekking van het huwelijk van hun zoon

Johannes Frederik

met

Mej. Ana Maria Pietersz

zal plaats hebben op Woensdag, 24 April 1929.

Den Haag, Holland.

Eenige kennisgeving.

NEDERL. IND. GAS MAATSCHAPPIJ.

Electriciteitbedrijf Curaçao.

Nieuwe tarieven voor licht- en huishoudelijke doeleinden.

Vanaf de eerste van de maand volgende op den dag, waarop in eenig perceel dag- en nachtstroom wordt geleverd, gelden voor dat perceel de navolgende tarieven:

a. Abonnementstarief.

Begrenzing van de hoogste belasting door een stroombegrenzer.

Begrenzing			Abonnementsprijs per maand.
50	Volt-Ampère		fl 4.---
100	„	„	7.50
150	„	„	10.75
200	„	„	14.---
250	„	„	17.25
300	„	„	20.50
350	„	„	23.75
400	„	„	27.---
450	„	„	30.—
500	„	„	33.—
550	„	„	36.
600	„	„	39.

Desgewenscht kan de instelling gedurende de daguren van 6 v.m.—6 n.m. worden verhoogd tot ten hoogste 600 V.A. ten behoeve van huishoudelijke doeleinden uitsluitend van den verbruiker zelf. De abonnementsprijs voor deze hoogere daginstelling bedraagt 50 cent per 50 V.A, waarmede de daginstelling de lichtinstelling overschrijdt, benevens een bedrag van 50 cents voor den dagstroombegrenzer.

Voorbeeld.

Iemand, die voor zijn lichtgebruik voldoende heeft aan eene begrenzing van 150 Volt-Ampère, doch overdag een strijkijzer met een verbruik van b.v. 350 Watt wenscht te benutten, krijgt in zijne installatie twee stroombegrenzers, die zoodanig werken, dat zijn verbruik tusschen 6 uur 's avonds en 6 uur 's morgens tot 150 Volt-Ampère is beperkt en tusschen 6 uur 's morgens en 6 uur 's avonds tot 350 Volt-Ampère.

De kosten van zijn abonnement bedragen dan per maand:

voor avond- en nachtbegrenzing tot 150 V.A,	fl. 10.75
voor gebruik dagstroombegrenzer	0.50
voor 200 Volt-Ampère hoogere instelling van den dagbegrenzer 4 × 50 cent =	2.00
totaal	fl. 13.25

b. Tarief voor gedeeltelijk begrensde stroomafname.

(Licht-abonnement gecombineerd met kook-aansluiting.)

Verbruikers, voor wie eene lichtbegrenzing van hoogstens 600 Volt-Ampère voldoende is, doch die overdag over een grooter vermogen wenschen te beschikken voor huishoudelijke doeleinden (niet voor verlichting) moeten in hun perceel eene afzonderlijke kookleiding laten aanleggen. De lichtinstallatie wordt dan aangesloten over een stroombegrenzer, de kookleiding over een dubbeltarief-Kilowattuurmeter.

Voor het lichtverbruik geldt het onder *a* genoemde tarief; voor het verbruik in de Kookinstallatie is verschuldigd:

Voor gebruik van den d. t. K. W. U. meter fl. 4 per maand.

Voor stroomverbruik tusschen 12 uur 's nachts en 6 uur 's avonds 6 cent per K.W.U.

Voor stroomverbruik tusschen 6 uur 's avonds en 12 uur 's nachts 40 cent per K.W.U

Voorbeeld.

Iemand, die voor zijn lichtgebruik voldoende heeft aan eene begrenzing van 200 Volt-Ampère, doch overdag wenscht te koken met een electrisch fornuis of dergelijke zal voor huishoudelijke doeleinden gebruiken, afhankelijk van de grootte van het huisgezin, gemiddeld b.v. overdag 150 en 's avonds 5 kilowatturen.

Zijne maandrekening wordt dan als volgt:

voor lichtabonnement		fl. 14.—
voor gebruik van een d. t. K.W.U. meter		fl. 4.—
voor kookdoeleinden:		
150 K.W.U. overdag á 6 ct.		9.—
5 K.W.U. 's avonds á 40 ct.		2.—
	totaal	fl. 29.—

c. Tarief voor nietbegrensde stroomafname.

Van gebruikers, die gedurende **het geheele etmaal** wenschen te beschikken over een grooter vermogen dan 600 Volt-Ampère worden zoowel de licht- als de kookinstallatie aangesloten over een gemeenschappelijken dubbeltarief-kilowattuurmeter.

Zij zijn maandelijks verschuldigd:
een bedrag van fl. 4 voor het gebruik van een dubbeltarief KWU meter.
een minimum bedrag van fl. 40 wegens stoomverbruik, waarvoor zij de vrije beschikking hebben over 100 KWU tusschen 12 uur 's nachts en 6 uur 's avonds en over 100 KWU tusschen 6 uur 's avonds en 12 uur 's nachts.

De in eenige maand van deze hoeveelheden niet verbruikte energie wordt niet vergoed en ook niet in de volgende maand kosteloos te zijner beschikking gesteld.

Voor hun meerverbruik zijn zij verschuldigd.
voor verbruik tusschen 12 uur 's nachts en 6 uur 's avonds 6 cent per KWU.
voor verbruik tusschen 6 uur 's avonds en 12 uur 's nachts 40 cent per KWU.

Voorbeeld.

Iemand, die tusschen 6 uur 's avonds en 12 uur 's nachts voor licht- en kookdoeleinden tezamen b.v. 105 KWU en tusschen 12 uur 's nachts en 6 uur 's avonds b.v. [illegible]

voor gegarandeerd stroomverbruik		40.
voor meerverbruik:		
tusschen 12 uur 's nachts en 6 uur 's avonds	70×6 cent	4.20
tusschen 6 uur 's avonds en 12 uur 's nachts	5×40 cent	2.—
	totaal fl.	50.20

d. Speciaal tarief.

Voor kerken, scholen en soortgelijke instellingen (ter beoordeeling van het Electriciteitbedrijf) kan een vlakmetertarief worden toegepast met een Klantrecht van fl. 2.50 per maand en een verbruiksrecht van 55 cent per Kilowattuur.

Misbruik en verkwisting van electrische energie.

1. Overeenkomstig art. 5 der Aansluitvoorwaaden is het den verbruiker verboden de aan hem geleverde electrische energie direct of indirect aan derden te verkoopen of te verstrekken.

2. Het is den verbruiker, die volgens het abonnementstarief electrische energie ontvangt, verboden deze te verkwisten b. v. door het overdag laten doorbranden van lampen buitenshuis. Het Electriciteitbedrijf kan hierop toezicht doen uitoefenen en na tweemalige waarschuwing den verbruiker telkenmale een boete opleggen van tenhoogste twee gulden vijftig cent per maand en per onnoodig brandend aangetroffen lamp.

Uittreksel uit de Aansluitvoorwaarden.

Art. 10. Betaling van het verschuldigde.

1. De aanbieding van de rekening ingevolge stroomverbruik in elke kalendermaand geschiedt vóór den tienden van de daaropvolgende kalendermaand. Het electriciteitbedrijf is gerechtigd hiervoor van den Postdienst gebruik te maken. Aan verbruikers volgens het abonnementstarief wordt echter geene maandelijksche stroomrekening aangeboden, doch aan hen zal bij den aanvang van de abonnementsovereenkomst een door beide partijen onderteekende mededeeling worden verstrekt, waarop o.m. de instelling van den begrenzer en het maandelijks door den verbruiker verschuldigde bedrag wordt vermeld. Deze éénmalige mededeeling treedt in de plaats van de hierboven bedoelde maandelijksche stroomrekening.

2. De betaling van het ingevolge stroomverbruik verschuldigde geschiedt maandelijks tegen een kwijtingsbewijs, dat een behoorlijke specificatie bevat van de samenstellende bedragen en uitsluitend ten kantore van het Electriciteitsbedrijf uiterlijk op den 24sten van elke kalendermaand. Wanneer de 24ste op een Zondag of een algemeen erkenden christelijken feestdag valt, moet de betaling geschieden uiterlijk op den laatsten voorafgaanden werkdag.

3. Blijft de verbruiker in gebreke om zijn schuld tijdig te voldoen, dan kan het Electriciteitbedrijf de aansluiting doen verbreken; de aansluiting wordt alsdan niet hersteld voor dat betaling heeft plaats gehad van het verschuldigde, vermeerderd met de kosten van verbreking en van opnieuw aansluiting volgens het vastgestelde tarief.